

พฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา

Life Behavior in Sufficiency Economy Philosophy Of Bachelor Degree
Students in Higher Education Institute of Songkhla Province

สุภาภรณ์ โกสัย¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาในจังหวัดสงขลา

ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาจังหวัดสงขลา ระดับปริญญาตรี จำนวน 5 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย รวมจำนวน 39, 389 คน โดยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 380 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดโควตาตามสัดส่วน ส่วนแบบแผนการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลได้คำนวณหาค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาในจังหวัดสงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม แต่อยู่ในระดับปานกลาง 1 องค์ประกอบ คือด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

คำสำคัญ: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

¹ คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สงขลา 90110 ประเทศไทย

This research aimed to study behavior in using Three-loop theory two conditions of Sufficiency Economy Philosophy for application in daily life of Students in higher education institutions of Songkhla. The sample of this study consists of 380 students by random sampling from 5 higher education institutions of Songkhla. This research based on the Quantitative research. The questionnaire about the Life Behavior in Sufficiency Economy Philosophy was use to collect the data. The data was analyze by Statistics program to analyze the average statistics for analyze the Life Behavior in Sufficiency Economy Philosophy.

The research found that: The behavior in using Sufficiency Economy Philosophy for application in daily life of Students in higher education institutions of Songkhla is highly level. When consideration each aspect such as the modesty living aspect, the reason living aspect, the knowledge living aspect, and the meritorious living aspect is highly level. And the immunity living aspect is medium level.

Keywords: Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการดำรงชีวิตไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย การรับประทานอาหารและรวมถึงในเรื่องการทำธุรกิจซึ่งสังเกตได้ จากการวางกรอบการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และฉบับ ที่ 7 ที่เน้นเรื่องอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของตนเองให้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยไม่ได้คำนึงถึงฐานะความเป็นอยู่ของตนเองทำให้ขาดความมั่นคง การไม่รู้จักพอ และความไม่รอบคอบในการทำงานจึงให้เกิดความล้มเหลวในการทำธุรกิจเช่นเดียวกับค่านิยมต่างชาติที่เข้ามาอย่างไม่มีมีการกลั่นกรองซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเสื่อมเสียของจริยธรรมและวัฒนธรรมและจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วเพื่อให้เท่าทันและ เท่าเทียมกับนานาชาตินั้นทำให้เกิดเหตุการณ์วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเหตุการณ์ที่สะท้อนให้เห็นชัดถึงวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเลวร้ายมีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ คือวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งในขณะนั้นทุกฝ่ายได้ร่วมแรงร่วมใจเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจและแนวทางที่เหมาะสม คือ การดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งใน

การพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจคนในชาติให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (นริศรา ยืนยง, 2551: 1)

อย่างไรก็ตามประชาชนบางส่วนยังคงบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย ตกอยู่ในภาวะหนี้สิน อยากรถยนต์ไม่ออก และขาดหลักพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง ทำให้ถูกนำไปสู่การกระทำที่เบียดเบียนกันได้ง่ายมากขึ้น ประกอบกับปัจจัยภายในประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมสภาพ เสื่อมสลาย หรือถูกทำลายเป็นจำนวนมาก โดยบางอย่างหมดสิ้นไป และไม่อาจหาทดแทนได้ อาจเปรียบเทียบได้ว่าประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3 ส่วน ขณะที่ทำนุบำรุงได้เพียง 1 ส่วน

ส่วนสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างรวดเร็วพร้อมทั้ง ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และการสื่อสาร ที่สามารถสื่อสารกันได้ทั้งถึงทั่วโลกภายในเวลาอันสั้น ส่งผลให้ประชาชนและเยาวชนเกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ศิลปวัฒนธรรม อันหลากหลาย และรูปแบบการดำเนินชีวิตของชาติต่าง ๆ ทั่วโลก และถือเอาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยขาดการวิเคราะห์ถึงความเป็นมาและเหตุผลที่แท้จริงอย่างถูกต้องรับมาโดยไม่ได้อั่นกรองความเหมาะสมกับบริบทวัฒนธรรมประเพณีของบ้านเมืองของเราหรือไม่ สิ่งเหล่านี้ทำให้คนไทยและเยาวชนมีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้นตามลำดับ ซึ่งทำให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไปจากความเรียบง่าย ไม่เร่งร้อน ไปสู่ความซับซ้อน สับสน มีการแข่งขันทุกแห่งทุกมุม ประชาชนต่างประกอบอาชีพการงานเพื่อเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัว ผู้ใหญ่ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้การอบรมดูแลเด็กซึ่งเป็นเยาวชนของชาติเหมือนดังเช่นอดีต ทำให้เด็กขาดความรู้ความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกที่ควรโดยเฉพาะในด้านคุณธรรม จริยธรรม นั่นคือ คุณธรรม จริยธรรมที่เคยกำกับควบคุมแนวความคิดแนวปฏิบัติของคนถูกละเลยหรือลืมนั่นเอง จนถึงขั้นที่คนจำนวนมากที่ไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรม เนื่องจากเห็นว่าคุณธรรมไม่ส่งเสริมความเจริญทางวัตถุ การที่วัตถุนิยมมีอิทธิพลเหนือคุณธรรมนี้ สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่

ไม่ยึดถือคุณธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อม เป็นพิษ ปัญหาอาชญากรรม การฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาโสเภณี ปัญหาอุบัติเหตุ ปัญหา การจราจร ปัญหาโรคจิต ปัญหาศีลธรรมของคนในสังคมเสื่อมโทรม เป็นต้น ซึ่งแท้ที่จริงแล้วใน การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จะต้องคำนึงถึงทั้งคุณภาพและคุณธรรมไปพร้อมกัน เพราะ คุณภาพจะสร้างความเจริญทางวัตถุ ส่วนคุณธรรมจะสร้างความเจริญทางจิตใจ (คมกฤช ใจคำ บัน, 2544: 1, อ้างถึงในชกร ชำนาญกิตติชัยและคณะ, 2554) สังคมไทยปัจจุบันนับได้ว่าการ เจริญเติบโตในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมทั้งนี้สืบ เนื่องมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วจนกระทั่งบางครั้งอาจก่อให้เกิด ปัญหาในด้านต่าง ๆ มาเปรียบเทียบทุกสิ่งในโลกนี้มีทั้งด้านบวกและด้านลบซึ่งเป็นสัจธรรมเสมอ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับเด็กเยาวชนและนักศึกษาซึ่ง นับว่าเป็นปัญหาที่ก่อกวนความเป็นปึกแผ่นของสังคมได้มากในระดับหนึ่งเนื่องจากทรัพยากร บุคคลนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาทุกส่วนของสังคมให้เจริญขึ้นได้หรืออาจกล่าวอีก ด้านหนึ่ง คือ ถ้าสังคมใดไร้ทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพแล้วก็จะไม่สามารถที่จะพัฒนาหรือ ยกระดับความเจริญใด ๆ ได้แม้ว่าสังคมนั้นมีความพร้อมในปัจจัยด้านอื่นๆ ก็ตามปัญหาเกี่ยวกับ เยาวชนของไทย ในปัจจุบันมีด้วยกันหลายประเภท เช่นการติกันของนักเรียนต่างสถาบันหรือแม้ ในสถาบันเดียวกัน การเที่ยวสถานบริการ สถานเริงรมย์ในยามกลางคืนการพนันการใช้สารเสพติดให้โทษชนิดต่าง ๆ การอยู่ร่วมกันก่อนแต่งงานของนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ ซึ่งปัญหาดังที่กล่าว มาแล้วนั้นล้วนเป็นปัญหา ที่ต้องช่วยกันแก้ไขอย่างเร่งด่วน จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึง สนใจทำการศึกษาพฤติกรรมในการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำเนินชีวิตของ นักศึกษาวามีพฤติกรรมมากน้อยเพียงใด ในการดำรงตนอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขในสภาพ สังคมปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตาม ทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไขของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) จึงร่วมกันกำหนดให้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา สรุปความดังนี้ (เสริมศักดิ์ มณีรัตน์, 2547)

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก
ระดับ

2. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหาร
เศรษฐกิจของรัฐ

3. เศรษฐกิจพอเพียงมีแนวดำเนินงานไปในทาง “ทางสายกลาง” ตามหลักพุทธศาสนา
“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” พระองค์ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานเผยแพร่เป็น
แนวทางการปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งแนวคิด
ดังกล่าวปรากฏตามข้อความต่อไปนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่แนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก
ระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้
ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์
ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ
ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก
และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำ
วิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้อง
เสริมสร้างขั้นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุก
ระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมชีวิตด้วย
ความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการ
เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลก
ภายนอกได้เป็นอย่างดี

2. วิถีชีวิตและเศรษฐกิจทางสายกลางในทุกระดับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ขยายความหมายในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเอาไว้ดังนี้

2.1 พอเพียง คือ การบริโภคและการผลิตอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณและ
เหตุผลไม่ซัดสนแต่ไม่ฟุ่มเฟือย

2.2 สมดุล คือ การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม ได้แก่ 1) มีความสมดุลระหว่างโลกาภิวัตน์ กับอภิวัฒน์ท้องถิ่น 2) มีความสมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจกับการเงิน และภาคคนกับสังคม 3) มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และ 4) โครงสร้างการผลิตที่สมดุล มีการผลิตหลากหลาย ใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.3 ยั่งยืน คือ พอเพียงอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4 ภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่ 1) ระบบเศรษฐกิจกับสังคมมีความยืดหยุ่นที่สามารถก้าวทันและพร้อมรับต่อกระแสโลกาภิวัตน์ตลอดจนปรับตัวให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก และ 2) การบริหารจัดการที่ดีซึ่งสามารถป้องกันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3. คุณภาพคน โดยการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจทางสายกลางได้ คนต้องมีคุณภาพในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 พื้นฐานจิตใจมีความสำนึกในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีเมตตา มีความเมตตาหวังดีให้กันและกัน

3.2 หลักการดำเนินชีวิต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญา คิดอย่างรอบคอบก่อนทำ มีวินัย

3.3 ภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต มีสุขภาพดีและมีศักยภาพ ทักษะและความรอบรู้ อย่างเหมาะสมในการประกอบอาชีพ หารายได้อย่างมั่นคง พัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง

คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กันดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

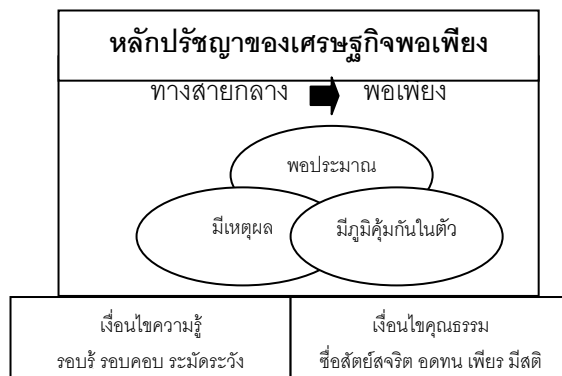
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

จากองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปเป็นภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

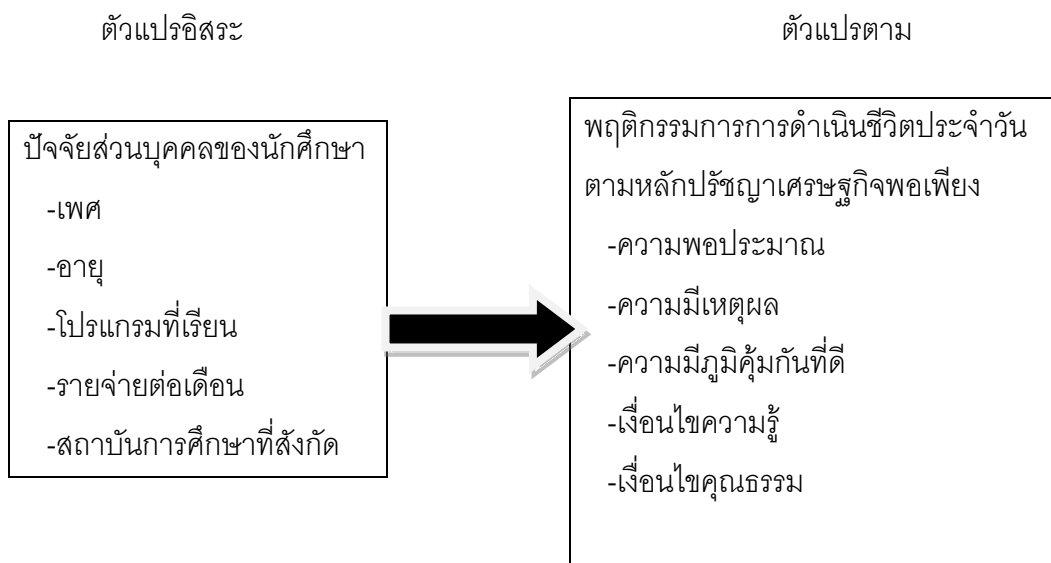
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปวีณา กองฤทธิ์ (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมผู้บริโภคใจเด็ดจตุจักรและเขตบางเขน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 36-40 ปี ระดับการศึกษาปวส./ปวท. อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และมีรายได้เฉลี่ย 10,000-20,000 บาท ต่อเดือน ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อความสัมพันธ์กับการรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีปัจจัยส่วนบุคคลหลายด้านที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมผู้บริโภคต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังเช่น สมมติฐานที่ตั้งไว้

กชกร ชำนาญกิตติชัยและคณะ (2554) ทำการศึกษาเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจากศูนย์ดุสิตพัฒนชยการและศูนย์ระนอง 2 จำนวน 315 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านคุณธรรม ด้านความรู้ ด้านความมีเหตุผล

ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีและด้านความพอประมาณ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษามีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ใน การดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกันระหว่าง เพศ อายุ โปรแกรมที่ศึกษา ภูมิฐานะ สถานภาพทางเศรษฐกิจ การออมเงิน และการใช้บริการเงินกู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดสงขลา ระดับปริญญาตรี จำนวน 5 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย รวม 39,389 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 380 คน ที่ผู้วิจัยได้มาโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละสถาบันการศึกษาโดยวิธีกำหนดโควต้าตามสัดส่วนของจำนวนประชากร

แบบแผนการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย ส่วนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้คำนวณหาค่าเฉลี่ยสำหรับวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา

ผลการวิจัย

พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านความรู้และด้านคุณธรรม อีก 1 องค์ประกอบ คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

การศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกแต่ละองค์ประกอบพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีนักศึกษามีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของกชกร ชำนาญกิตติชัยและคณะ (2554) ที่ทำการศึกษารื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจากศูนย์ดุสิตพัฒนศึกษาและศูนย์ระนอง 2 จำนวน 315 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านคุณธรรม ด้านความรู้ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีและด้านความพอประมาณ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ว่าการที่นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะหัวข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 3.66 คือ การโฆษณาลดราคาสินค้าจากสื่อต่าง ๆ ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของตนเอง มีการออมเงินเป็นประจำ มีการให้คำปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับเพื่อนในเรื่องการใช้จ่ายและการออมเงิน ระดับการออมเงินเมื่อเทียบกับรายได้ มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายของตนเอง ซึ่งจะเห็นว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยต่ำในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงินไม่ว่าจะเป็นการทำบัญชีแสดงรายรับรายจ่ายการวางแผนการใช้จ่ายและการออมเงิน จะเห็นว่านักศึกษามีพฤติกรรมระดับปานกลางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้สินค้าประเภทที่นำกลับมาใช้ซ้ำได้ การเลือกใช้วัสดุที่ผลิตจากทรัพยากรธรรมชาติย่อยสลาย

ได้ง่าย อย่าง ถุงผ้าเป็นต้น จากพฤติกรรมดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากนักศึกษาเน้นความสะดวกสบาย รวดเร็วทันใจ ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ขาดจิตสำนึกในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันอยู่ในภาวะเร่งรีบแข่งกับเวลา ทุนเดิมอยู่ก่อนแล้วเลือกที่จะไม่ดำเนินการดำเนินชีวิตประจำวันในรูปแบบถ้อยที่ถ้อยอาศัยต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง แต่จะนิยมเลือกใช้สินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของตนเองมากกว่าเหตุผลอื่น ซึ่งจะเห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้สิ่งของที่สามารถนำมาใช้ซ้ำได้อีกเพราะหาซื้อและเข้าถึงได้ยากกว่าสินค้าทั่วไปที่มีขายในร้านสะดวกซื้อและห้างสรรพสินค้าทั่วไป นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ในสถานศึกษาในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากนักศึกษากลุ่มนี้อาจจะมองว่าเป็นงานที่มีคนคอยดูแลรับผิดชอบประจำอยู่แล้วไม่ใช่หน้าที่ที่ตนเองจะต้องลงไปกระทำ ประกอบกับสถานศึกษาส่วนใหญ่มักจะเน้นด้านคุณภาพการศึกษาไม่ได้มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปลูกฝัง การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการปลูกป่าและต้นไม้ ทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมด้านการปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ในสถานศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าหัวข้ออื่น ๆ ในองค์ประกอบด้านเงื่อนไขความรู้

สรุป

ผลการวิจัยบ่งชี้ว่านักศึกษามีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่นๆ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นการทำบัญชีแสดงรายรับรายจ่ายการวางแผนการใช้จ่ายและการออมเงินไว้ใช้ในอนาคต ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยเฉพาะผู้ปกครอง โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาควรคิดมาตรการหรือวิธีการเพื่อส่งเสริมและจูงใจให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการใช้จ่ายอย่างประหยัด รู้จักการวางแผนในการใช้เงินและการออมเงินไว้ใช้ในอนาคตหรือในยามฉุกเฉิน เช่น สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่เน้นการฝึกภาคปฏิบัติให้นักศึกษาได้เห็นจริง มีการตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์สำหรับนักศึกษาโดยเฉพาะโดยให้นักศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วยตนเอง เป็นต้น และควรปลูกฝังให้นักศึกษารู้จักใช้ปัญญาในการเลือกบริโภคหรือเสพสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่นๆ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นการทำบัญชีแสดงรายรับรายจ่ายการวางแผนการใช้จ่ายและการออมเงินไว้ใช้ในอนาคต ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยเฉพาะผู้ปกครอง โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานราชการที่

เกี่ยวข้องกับนักศึกษาควรคิดมาตรการหรือวิธีการเพื่อส่งเสริมและจูงใจให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการใช้จ่ายอย่างประหยัด รู้จักการวางแผนในการใช้เงินและการออมเงินไว้ใช้ในอนาคตหรือในยามฉุกเฉิน เช่น สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่เน้นการฝึกภาคปฏิบัติให้นักศึกษาได้เห็นจริง มีการตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์สำหรับนักศึกษาโดยเฉพาะโดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วยตนเอง และควรปลูกฝังให้นักศึกษารู้จักใช้ปัญญาในการเลือกบริโภคหรือเสพลสิ่งต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษาเชิงลึกกับบุคคลจากสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จหรือเป็นที่ยอมรับในสังคมว่ามีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง
2. ควรศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้ได้องค์ความรู้ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เพียงพอต่อการสร้างโปรแกรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมสำหรับการปลูกฝัง ความคิด ค่านิยม ทักษะคิด และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. มหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้หน่วยงานระดับคณะในสังกัดนำผลการวิจัยไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาพฤติกรรมของนักศึกษาให้ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นปกตินิสัย โดยมี การศึกษาวิจัยเพื่อติดตามพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กชกร ชำนาญกิตติชัยและคณะ. (2554). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- นริศรา ยืนยง. (2551). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความพอเพียงแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว เขต 2. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปวีณา กองฤทธิ์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมผู้บริโภคในเขตจตุจักรและเขตบางเขน. วิทยานิพนธ์บริหารมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

เสริมศักดิ์ มณีรัตน์. (2547). *เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราอาจารย์นิมิตร จิวะสันติการ.